

Sygn. akt III USK 324/21

POSTANOWIENIE

Dnia 14 września 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z odwołania R. K.
od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału we W.
o ubezpieczenia społeczne,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w dniu 14
września 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...].
z dnia 7 lipca 2020 r., sygn. akt III AUa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w [...] wyrokiem z dnia 7 lipca 2020 r. oddalił apelację wniesioną przez odwołującego się R. K. od wyroku Sądu Okręgowego – Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w W. z dnia 16 lipca 2019 r., którym oddalono odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w W. z dnia 22 stycznia 2019 r. stwierdzającej, że odwołujący się jako prowadzący pozarolniczą działalność gospodarczą podlega obowiązkowym ubezpieczeniom: emerytalnemu, rentowym oraz wypadkowemu od dnia 1 maja 2014 r.

Odwołujący się R. K. wniósł do Sądu Najwyższego skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 7 lipca 2020 r., zaskarżając ten wyrok w całości i zarzucając mu naruszenie prawa materialnego, to jest art. 16 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady [WE] nr 987/2009 dotyczącego wykonywania

rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.Urz. UE nr L 284/1) w związku z art. 83 ust. 1 pkt. 2, ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych i w związku z art. 6 ust. 1 pkt 5 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych; art. 6 ust. 1 pkt 5 w związku z art. 13 pkt 4 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz art. 13 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.Urz.UE nr L. 166/1) w związku z art. 16 ust. 2 i 4 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady [WE] nr 987/2009 dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, a także naruszenie przepisów postępowania, to jest art. 233 § 1 k.p.c.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się na oczywistą zasadność tego środka zaskarżenia. Jego zdaniem nieprawidłowa jest ocena Sądu drugiej instancji w kontekście przeprowadzenia przez organ rentowy postępowania poprzedzającego wydanie decyzji z dnia 22 stycznia 2019 r., wskazująca, że organ rentowy prawidłowo ustalił, że właściwym dla skarżącego ustawodawstwem jest ustawodawstwo polskie, bowiem tak zostało prawomocnie ustalone, i od dnia 1 maja 2014 r. skarżący nie został zgłoszony jako płatnik składek w kraju oraz tych składek nie opłacał od wymienionej daty.

Skarżący podniósł ponadto, że Sąd drugiej instancji oparł się jedynie na tym, że postępowanie w zakresie ustalenia właściwego ustawodawstwa zostało zakończone i nie powinno być przedmiotem postępowania przed Sądem Apelacyjnym. Natomiast postępowanie o ustalenie właściwego ustawodawstwa, zdaniem skarżącego, nie skutkuje automatycznym objęciem go systemem obowiązkowych ubezpieczeń społecznych na terenie Polski.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność

postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada również dodać, iż zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Wypada także przypomnieć, że zgodnie z utrwalonym stanowiskiem judykatury skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, jeżeli zaskarżone tą skargą orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPIUS 2002 nr 20, poz. 494 oraz z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437) i jest możliwe do przyjęcia tylko wówczas, gdy orzeczenie jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami prawa (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 1963 r., II CZ 3/63, OSPiKA 1963 nr 11, poz. 286). Powołanie się przez autora skargi kasacyjnej na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje go zatem do przedstawienia wyводу prawnego zmierzającego do wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, co daje podstawy do uznania skargi za oczywiście uzasadnioną, tj. podlegającą uwzględnieniu (por. postanowienia Sądu Najwyższego:

z dnia 11 grudnia 2009 r., II PK 223/09, LEX nr 585777 oraz z dnia 3 lutego 2010 r., II PK 304/09, LEX nr 602695). Innymi słowy, jeżeli skarżący powołuje się na oczywistą zasadność skargi, to powinien zawrzeć w niej wywód prawny, z którego ta oczywista zasadność będzie wynikała. Ma to być przy tym zasadność łatwo dostrzegalna już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2010 r., V CSK 459/09, LEX nr 602638).

Zdaniem Sądu Najwyższego, oceniany w niniejszym postępowaniu wniosek skarżącego o przyjęcie jego skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia wyżej określonych kryteriów. Ma wprowadzić rację skarżący, podnosząc, że ustalenie właściwego ustawodawstwa nie powoduje automatycznego objęcia go obowiązkiem ubezpieczeń społecznych na terenie Polski. Nie dostrzega jednak, że jak wynika z ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego wyroku, wiążących Sąd Najwyższy w postępowaniu kasacyjnym (art. 398¹³ § 2 k.p.c.), prawomocna decyzja organu rentowego z dnia 1 grudnia 2014 r. (odwołanie wniesione przez skarżącego od tej decyzji zostało oddalone wyrokiem Sądu Okręgowego z dnia 17 listopada 2015 r., apelację wniesioną od tego wyroku Sąd Apelacyjny oddalił wyrokiem z dnia 16 listopada 2016 r., a Sąd Najwyższy postanowieniem z dnia 21 marca 2018 r. odmówił przyjęcia do rozpoznania skargi kasacyjnej wniesionej od wyroku Sądu Apelacyjnego) przesądziła o tym, że skarżący w spornym okresie podlegał wyłącznie polskiemu ustawodawstwu w zakresie ubezpieczeń społecznych i nie mógł tym samym skorzystać z regulacji zawartych w przepisach rozporządzeń koordynacyjnych (powołanych w podstawach zaskarżenia), przewidujących możliwość podlegania ustawodawstwu Państwa Członkowskiego, na terenie którego wykonywana jest praca najemna. Okoliczność ta wiązała zaś Sady *meriti* z mocy art. 365 § 1 k.p.c. Równocześnie z ustaleń tych Sądów wynika jednak i to, że skarżący w spornym okresie nadal prowadził na terenie Polski pozarolniczą działalność gospodarczą, co oznaczało, że spełniał ustawowe przesłanki podlegania obowiązkowi ubezpieczeń społecznych określone w art. 6 ust. 1 pkt 5 i art. 13 pkt 4 (a także art. 12 ust. 1) ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych. Z kolei decyzja organu rentowego potwierdziła jedynie spełnienie owych przesłanek, wobec czego nie może być mowy o tym, że skarżący został objęty obowiązkiem ubezpieczeń społecznych w sposób

„automatyczny” wyłącznie z powodu wcześniejszego ustalenia dla niego ustawodawstwa właściwego.

Oceniany wniosek w żadnym razie nie wyjaśnia zatem, na czym miałyby polegać naruszenie, a zwłaszcza kwalifikowane naruszenie przez Sąd drugiej instancji powołanych w podstawach zaskarżenia przepisów prawa materialnego.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy doszedł do przekonania, że skarżący nie wykazał potrzeby poddania jego skargi kasacyjnej merytorycznemu rozpoznaniu. Dlatego, opierając się na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzekł jak w sentencji postanowienia.